

CRAEGA

Consello Regulador de Agricultura Ecolóxica de Galicia

GUÍA DE GANDERÍA ECOLÓXICA DE GALICIA

Guía de gandería ecolóxica de Galicia

Edita: Consello Regulador da Agricultura Ecolóxica de Galicia

Secretario: Javier García Lozano

Dirección Técnica: Manuel María Cancio

Xestor de Calidade: Antonio Eduardo Pérez

Dpto Promoción: Juan Ramón Díaz

Introdución	4
Normativa de Gandería Ecolóxica	5
Instalacións	5
Benestar animal	6
Alimentación	7
Prevención e tratamentos	8
Xestión da gandería	9
Rexistros	10
Conversión	11
Inscripción da Explotación no CRAEGA	12

Introdución

O noso desexo é que esta guía axude a aqueles produtores gandeiros de vacún, equino, caprino, ovino... que estean interesados en inscribirse nos Rexistros do CRAEGA e certificar a súa produción como ecolóxica, esperamos pois solucionar as súas dúbidas sobre que é a gandería ecolóxica, como está regulada, que condicións debe cumprir e como poder chegar a certificala.

“En termos xerais a produción agraria ecolóxica trátase dun sistema de produción baseado nunha normativa europea propia que ten como obxectivo principal a obtención de alimentos sen utilizar substancias de síntese química (praguicidas, abonos ...) nin organismos modificados xeneticamente e respectando o benestar animal. Polo que desta forma contribúese á sustentabilidade dun sistema respectuoso co medio ambiente.”

Debemos recalcar que actualmente **o consumo de produtos ecolóxicos segue aumentando** debido á maior esixencia da máxima calidade dos alimentos e a crecente sensibilización social cara a temas ambientais.

En Galicia existen unhas condicións naturais moi boas para producir alimentos ecolóxicos. Así, os prados e os pasteiros galegos supoñen un enorme potencial para o desenvolvemento das ganderías ecolóxicas ligadas á terra, onde se poden obter produtos de excelente calidade, como carne, leite, queixos, etc. **As razas autóctonas de galegas teñen un papel fundamental** no desenvolvemento da gandería ecolóxica pola súa adaptación ao medio e resistencia a enfermidades.

Doutra banda as explotacións gandeiras extensivas e vinculadas ao territorio teñen moi fácil realizar a conversión a gandería ecolóxica porque xa están a realizar moitas das prácticas que se esixen na normativa sobre produción ecolóxica.

Normativa de Gandería Ecolóxica

A Normativa que regula o sistema de produción ecolóxica é **O REGULAMENTO (UE) 2018/848 DO PARLAMENTO EUROPEO E DO CONSELLO do 30 de maio de 2018** (e dos actos delegados e de execución adoptados de conformidade co devandito Regulamento) sobre produción ecolóxica e etiquetaxe dos produtos ecolóxicos, polo que a continuación imos resumir aqueles puntos que afectan á produción gandeira:

Instalacións

As unidades de produción deberán dispoñer de aloxamentos que sirvan de protección aos animais, non sendo obrigatorios en zonas en que as condicións climáticas posibiliten a vida dos animais ao aire libre, nestes casos deben dispoñer de refuxios ou zonas de sombra para protexerse. As instalacións estarán deseñadas para respectar as súas necesidades e cumprir as normas de benestar animal.

Principios xenerais:

- A ventilación, temperatura, humidade e iluminación **deberán asegurar o benestar dos animais e as súas crías.**
- A densidade de poboación será a adecuada para garantir o benestar animal, **deben ter espazo para manterse ergueitos, moverse, deitarse e facer todos os movementos naturais sen dificultade.** Respectaranse as superficies mínimas nas zonas cubertas e ao aire libre establecidas no Anexo I do Regulamento (UE) 2020/464.
- **A carga gandeira non pasará o límite de 170 kg de nitróxeno ao ano por hectárea de superficie agrícola.**

Características do aloxamento **para bovinos, ovinos, caprinos e equinos:**

- **Os chans lisos e non esvaradíos,** polo menos a metade da superficie mínima tanto das zonas cubertas como ao aire libre estará ocupada por unha construción sólida e non en forma de listóns ou reixas.

- Dispoñeráse de zonas de descanso, **cómodas, limpas e secas, de materiais sólidos** que non sexan reixa, con camas amplas de palla ou outro leito de materiais naturais. Polo menos a metade da superficie mínima da zona cuberta estará ocupada por construción sólida.
- **Quedan prohibidos os recintos individuais en tenreiros** desde que cumbran unha semana de idade, salvo que estea xustificado por razóns veterinarias.
- **Non se poden utilizar gaiolas, caixas ou plataformas.**
- **Os animais deben estar soltos**, salvo cando sexa necesario por motivos de seguridade ou de benestar, sempre que sexa soamente durante períodos limitados e se contando coa autorización pertinente.
- As zonas de descanso estarán provistas dun **leito amplo e seco con camas que conterán palla ou outros materiais naturais adecuados.**

Benestar animal

- Evitarase e reducirá ao mínimo o sufrimento, a dor e a angustia durante toda a vida dos animais, mesmo no momento do sacrificio, polo que queda prohibido o amarrado do gando.
- Hai que ter en conta que a **Autoridade Competente poderá autorizar de forma excepcional prácticas concretas** que acheguen melloras de saúde, benestar ou hixiene. Exemplo descuerne e/ou atado.
- **Permitirase a castración física** con obxecto de manter a calidade dos produtos e as prácticas tradicionais de produción.
- **Débese reducir ao mínimo o tempo de transporte.**
- A carga e descarga dos animais efectuarase sen utilizar ningún sistema de estimulación eléctrica, tamén estará prohibido o uso de tranquilizantes alopáticos antes e durante o transporte.

Alimentación

- Utilizaranse **alimentos ecolóxicos producidos na unidade de produción**. Cando non sexan suficientes, procederán doutras unidades de produción ecolóxicas ou en conversión da mesma rexión.
- A Autoridade Competente pode autorizar a utilización de pensos non ecolóxicos durante un período limitado e para que unha zona determinada, cando se perdeu a produción de forraxe ou se impoñan restricións, como resultado de condicións excepcionais (condicións meteorolóxicas adversas, brote de enfermidades infecciosas, contaminación con substancias tóxicas ou incendios).

“A alimentación debe estar destinada a cubrir as necesidades dos animais, garantindo a calidade da produción e non a incrementala ata o máximo.”

- A porcentaxe de alimento que **debe proceder da propia explotación ou polo menos da mesma rexión é de 60%**, pasando a ser a partir do 1 de xaneiro de 2024 do 70%.
- Os sistemas de cría basearanse na utilización máxima dos pastos. **Polo menos o 60% da materia seca que compón a ración diaria debe de ser forraxe** (para produtores de leite pódese reducir ao 50% durante un período máximo de tres meses ao principio da lactación).

Foto de Boys in Bristol Photography: <https://www.pexels.com/es-es/foto/campo-montana-caballos-salvaje-10254517/>

- Os animais terán acceso a pasteiros para pastar sempre que as condicións permítano.
- Os animais lactantes alimentaranse preferentemente con leite materno.
- O período mínimo de alimentación de leite materno será de 90 días en bovinos e equino, pero de 45 días en ovinos e caprinos. **Queda prohibido o uso de factores de crecemento ou aminoácidos sintéticos e a alimentación forzada.**
- Para a alimentación **non poderán empregarse organismos modificados xeneticamente (OMG)** nin produtos obtidos deles.

Prevención e tratamentos

- **Débese recorrer á prevención para promover e preservar a saúde dos animais;** a profilaxe basearase na selección de razas e estirpes ben adaptadas, boas prácticas da xestión pecuaria, unha boa alimentación, exercicio, densidades de poboación e aloxamento adecuados, boas condicións hixiénicas, ademais de probas de detección e/ou corentenas para animais de reposición, etc.
- Se a pesar das medidas preventivas os animais enférmanse ou lesionan **deben ser tratados inmediatamente dando sempre preferencia á utilización de materias primas de orixe mineral e aditivos nutricionais autorizados** para pensos segundo a normativa ecolóxica, tratamentos fitoterapéuticos e homeopáticos.
- No caso de que as opcións anteriores non sexan eficaces, **utilizaranse os tratamentos alopáticos de síntese química, incluídos os antibióticos receitados por un veterinario,** coas seguintes limitacións: cando un animal ou grupo de animais maiores de 12 meses reciban máis de tres tratamentos nun período dun ano ou no caso de animais menores de 12 meses que reciban máis dun tratamento en menos dun ano, con tratamentos veterinarios alopáticos de síntese química ou antibióticos (sen contar vacinacións, os tratamentos antiparasitarios e os programas de erradicación obrigatoria), os animais ou os produtos derivados dos mesmos, **non poderán venderse como ecolóxicos e os animais deberán someterse aos períodos de conversión establecidos.**

- Con excepción das vacinacións, o tempo de espera entre a última administración dun medicamento veterinario de síntese química, incluídos os antibióticos, será o dobre que o indicado para produción convencional, e como mínimo de 48 horas, non podendo comercializar os produtos obtidos dese animal como ecolóxicos.
- Están permitidos os tratamentos relacionados coa protección da saúde humana e animal impostos sobre a base da Unión, quedando englobadas a vacinacións, tratamentos antiparasitarios ou programas de erradicación obrigatorios.
- Non está permitido o uso de tratamentos preventivos a base de medicamentos alopáticos, incluídos os birlos, tampouco está permitidas as substancias para estimular o crecemento ou a produtividade, incluídos os antibióticos coccidiostáticos. Usar hormonas ou substancias similares para controlar a reprodución ou con outros fins.

Xestión da gandería

Foto de Boys in Bristol Photography <https://www.pexels.com/es-es/foto/agricultura-vacas-manada-ternero-13982135/>

- Procedencia e reposición de animais; de forma xeral os animais ecolóxicos, deberán nacer e criarse, en unidades de produción ecolóxica.

- Respecto á selección de razas ou variedades **darase preferencia a aquelas razas ou estirpes autóctonas** que presenten un alto grao de diversidade xenética e terase en consideración a capacidade dos animais para adaptarse ás condicións locais, a súa resistencia a enfermidades, etc... sen que iso supoña unha diminución do seu benestar.
- En canto á reprodución utilizaranse métodos naturais, con todo, se está permitida a inseminación artificial. **Está prohibido o uso de hormonas para inhibir/inducir a reprodución**, así como outras formas de reprodución artificial (clonación ou transferencia de embrións).
- Respecto á utilización de animais non ecolóxicos poderíanse autorizar nos seguintes casos:
 - 1) Para fins de cría poderá introducirse animais machos adultos non ecolóxicos e femias nulíparas adultas non ecolóxicas destinados á renovación dun rabaño, estando **o número de femias limitado a un máximo de 10% en bovinos e equinos e un 20% en ovinos e caprinos**.
 - 2) **Animais de razas en perigo de extinción**, non teñen que cumprir o requisito de ser nulíparas.
 - 3) **Reconstitución do rabaño en casos nos que se produciu unha elevada mortalidade e non dispóñanse de suficiente animais producidos de forma ecolóxica.**

Rexistros

O Gandeiro deberá manter os seguintes rexistros:

- **Rexistros do réxime de alimentación** e cando cumpra do período de pasto, así de como da proporción de pastos.
- **Rexistro de saúde:** conservarán todos os documentos xustificativos de todo tratamento aplicado e a identificación dos animais tratados, así como data, diagnostico, patologia, nome do produto de tratamento e o tempo de espera aplicado antes de que os animais poidan comercializarse como eco.

- **Rexistros de limpeza**s, con datas e lugares en vos que se utilicen os produtos e nome.
- **Rexistros de reposición**: levarán rexistros ou conservarán documentos xustificativos da orixe dos animais. Rexistros veterinarios, datas de chegadas dos animais.
- **Rexistros de compras e vendas**: rexistraranse todas as compras de insumos e materias primas indicando cantidade provedor e utilización. **Tamén se deben rexistrar todos os produtos almacenados e conservar todos os albarás, facturas, etiquetas e outros documentos que xustifique a venda, compra e a súa utilización.**

Conversión

“A fase de adaptación na que se incorporan os métodos de produción ecolóxica é o que se coñece como período de conversión, este período aplícase a esta produción, durante este período non poderá comercializarse como ecolóxico. ”

O período de conversión iníciase, tras a entrega da solicitude de inscrición no CRAEGA, desde ese momento débese cumprir a normativa de produción ecolóxica, quedando sometida a explotación a control. O gando só poderán venderse con referencias a métodos de produción ecolóxicos cando **se cumpriron a normativa de produción ecolóxica durante polo menos dous anos**. Cando por algunha razón utilídense prácticas ou produtos non autorizados na produción ecolóxica, deberán someterse a un novo período de conversión.

Inscripción da Explotación no CRAEGA

O CRAEGA é o organismo encargado de vixiar o cumprimento da normativa vixente de produción agraria en Galicia, ademais é o responsable de xestionar os Rexistros de operadores e no caso da apicultura, do Rexistro de produción animal.

O Proceso de inscrición no devandito Rexistro comeza coa entrega de documentación por parte do solicitante.

A través da web do CRAEGA (www.craega.es) todas as persoas interesadas teñen acceso ás normas de produción contidas nos regulamentos europeos correspondentes: regulamento de funcionamento e anexo de cotas, as normas técnicas, procedemento de certificación, procedemento para a identidade gráfica do logotipo, capítulo 9 recursos, reclamacións e litixios e follas explicativas da documentación necesaria para acompañar á solicitude de certificación.

Documentación a entregar (envío por correo postal ou por correo electrónico, sempre que veña asinado dixitalmente no caso de dispoñer de sinatura electrónica)

- **Solicitude de certificación.**
- **Anexo III de Producción animal.**
- **Copia da ficha de SIXPAC de cada unha das parcelas.**
- **Copia de carta de saneamento.**
- **Planos debidamente acoutados e coa distribución interna.**
- **Plan de xestión debidamente cuantificado, segundo o guión establecido no Anexo III.**

- **Copia do N.I.F - N.I.E. do solicitante.** Se ademais existe un representante da persoa física, copia do N.I.F - N.I.E. da persoa que actúe como representante e autorización asinada polo solicitante que capacita a esa persoa a que represente ante o CRAEGA.
- **Copia da Tarxeta de Identificación Fiscal.** Copia do N.I.F - N.I.E. da persoa que actúe como representante. Copia da Escritura de Poder ou Certificación do máximo órgano de goberno na que se especifique o nome e carácter da persoa que a representará diante do CRAEGA.
- **Xustificante de pago da cota xestión apertura de expediente:** é unha cota fixa de 200 euros que deberá abonar por transferencia bancaria indicando o nome do solicitante. Será necesario achegar copia da transferencia bancaria cando se remita a solicitude. **Non se iniciará a tramitación do expediente mentres non se teña constancia do devandito pago.**

Cando por calquera motivo esa documentación non se teña completada satisfactoriamente, non sexa correcta por razóns xurídicas ou doutra índole ou non téñanse ingresado as Cotas, requiriráselle ao solicitante a corrección dos defectos correspondentes mediante unha carta enviada por correo certificado nun prazo non superior a quince días hábiles desde a recepción da documentación no CRAEGA.

Se en posteriores entregas de documentación continúa sen completala satisfactoriamente volveráselle a requirir mediante unha carta por correo ordinario e respectando o mesmo prazo de envío de requirimento.

Sempre que non houbese unha solicitude por escrito solicitando a ampliación do prazo de requirimento de documentación e pasados dous meses desde o último requirimento sen que houbese un envío por parte do solicitante archivarase o expediente.

Independentemente aínda solicitando unha ampliación do prazo de requirimento, se o período de requirimento de documentación alóngase máis de 6 meses automaticamente archivarase o expediente. En ningún caso serán reembolsables as Cotas de Inscripción e Certificación que teña abonadas.

Cumprimentada a totalidade de documentación e aceptada a solicitude de certificación redáctase o Contrato de Certificación, onde se identifican as partes, o alcance da certificación, os medios de produción, o marco de confidencialidade ao que están sometidas as partes, as referencias normativas e demais recensións de obrigado cumprimento.

Para continuar co proceso de certificación será obrigatorio que o Cliente firme o Contrato de Certificación e realice o pago da cota de certificación e control.

Unha vez recibido o Contrato de Certificación asinado, o Director Técnico, aplicando o Programa de Control, asignará un Técnico do Órgano de Control para realizar a avaliación do expediente de certificación. O auditor remitiralle o Plan de Auditoría ao Cliente, no que se indicará a data de realización da auditoría, o nome do Técnico do Órgano de Control, os puntos de verificación e a documentación que se pretende revisar na mesma.

A auditoría desenvolverase realizando as comprobacións dos puntos de verificación e rexistros a cumprimentar e ao final da auditoría, levántase unha Acta de Inspección, na que o Técnico do Órgano de Control, consignará os aspectos que se poidan considerar relevantes e a identificación das mostras tomadas se as houbese. A acta deberá ser asinada en proba de recepción tanto polo Técnico do Órgano de Control como polo Cliente ou representante do mesmo, podendo exercer o seu dereito á desconformidade no seu contido deixando constancia na mesma nas apartado observacións.

Posteriormente á auditoría, o Técnico do Órgano de Control elaborará un Informe de Auditoría para o Cliente onde se indicarán, de habelas, as non conformidades e os achados que as sustentan. Xunto con este informe remitirase o formato para a elaboración por parte do Cliente do Plan de Accións Correctivas. Este plan deberá ser remitido polo Cliente nun prazo inferior a quince días hábiles desde a recepción do Informe de Auditoría. Se non houbese non conformidades ou estas non conformidades tras a entrega do Plan de Accións Correctivas fosen valoradas positivamente, o Expediente do Cliente é levado polo Director Técnico ao Comité de Certificación para examinalo e chegar de maneira unánime á emisión do Informe do Comité de Certificación

O Director Técnico responsable do Órgano de Control, tramitará e trasladará o Informe do Comité de Certificación á Secretaría quen procederá ao rexistro do expediente elevándoo á Presidencia do CRAEGA que en exercicio das súas funcións emitirá calquera das seguintes resolucións: Resolución de inscrición e Resolución de non inscrición. Resolución que se comunicará oficialmente e que deberá especificar as condicións para a concesión da certificación establecidas polo Comité de Certificación (entre as que se atopa o período de conversión), esta Resolución non é válida nin acreditativa de comercialización baixo a Denominación, quedando absolutamente prohibida a utilización deste documento con ese fin.

Unha vez obtido o ditame favorable por parte do Comité de Certificación e cando o Cliente transcorrendo o período de conversión obteña a primeira remesa de produto para comercializar con indicacións referentes á produción ecolóxica, a Dirección Técnica expedirá o Certificado de Conformidade.

C.R.A.E.GA.

Consello Regulador de Agricultura Ecolóxica de Galicia

